

[Etusivu](#) > ... > [Perhe- ja Perintöoikeudelliset Asiat](#) > [Elatusapu](#) > [Spain](#)

Elatusapu

Espanja

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mitä käsitteillä ”elatusapu” ja ”elatusvelvollisuus” tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusapu (alimentos) kattaa kaikki toimeentuloon, asumiseen, vaatetukseen ja terveydenhuoltoon liittyvät perustarpeet.

Elatusapu kattaa myös elatukseen oikeutetun koulutuksen niin kauan kuin hän on alaikäinen. Lisäksi se voi kattaa täysi-ikäisen koulutuksen, jos tämä ei ole saanut koulutustaan päätökseen syystä, joka ei johdu hänestä itsestään. Jos aviopuolisoiden välit rikkoutuvat, asumus- tai avioeron yhteydessä voidaan hakea elatusapua kotona asuville lapsille, jotka eivät ole taloudellisesti itsenäisiä.

Elatusavun piiriin kuuluvat myös raskaudesta ja synnytyksestä aiheutuvat kulut, jos niitä ei korvata muulla tavalla.

Seuraavilla henkilöillä on vastavuoroinen elatusapuvelvollisuus:

1. aviopuolisot
2. vanhemmat ja lapset.

Myös sisarukselta voi olla oikeus saada elatusapua perustarpeisiin edellyttäen, että elatusavun tarve ei ole hakijan omaa syytä. Myös tällaisissa tapauksissa elatusapu voi kattaa koulutuksen.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Lapset voivat saada elatusapua täysi-ikäisyyteen asti eli Espanjassa 18-vuotiaaksi, paitsi jos alaikäisellä on riittävät omat tulot. Täysi-ikäisillä lapsilla on edelleen oikeus elatusapuun, jos he eivät ole taloudellisesti itsenäisiä, jos heidän koulutuksensa on kesken tai jos he ovat työttöminä ilman omaa syytään. Alaikäisten kohdalla on otettava huomioon myös ne siviililain (Código Civil) säännökset, jotka koskevat avioliiton mitätöintiä, asumuseroa ja avioeroa (90 § ja sitä seuraavat pykälät).

Elatusapu on ensisijainen ja pakottava velvoite niin kauan kuin elatusapuun oikeutettu on alaikäinen.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Elatuspuhakemus jätetään yleiselle tuomioistuimelle. Sen käsittelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin.

Mitkä ovat menettelyn tärkeimmät vaiheet?

Hakemus käsitellään suullisessa menettelyssä (juicio verbal). Samanlaista menettelyä, mutta tietyin erityispiirtein, sovelletaan myös silloin, kun elatusapua haetaan täydentävänä toimenpiteenä asumus- tai avioeron yhteydessä tai vanhemman ja lapsen välisenä toimenpiteenä parisuhteen purkautumisen yhteydessä.

Kun Espanjaan julistettiin hätätila (covid-19-pandemian aiheuttaman terveystilanteen hallinnasta 14. maaliskuuta 2020 annetulla kuninkaallisella asetuksella 463/20), varsinkin 18. huhtikuuta 2020 annetulla kuninkaallisella asetuksella 16/20, joka koskee covid-19-pandemian vuoksi toteutettavia menettelyllisiä ja organisatorisia toimenpiteitä oikeudenhoidon alalla, vahvistettiin perheasioita koskeva yksinkertaistettu poikkeusmenettely poikkeustilan aikana (3, 4 ja 5 §). Tätä menettelyä sovelletaan tapauksiin, joissa on tarpeen muuttaa 7. tammikuuta 2000 annetun siviiliprosessilain (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) 1/2000 774 §:n mukaisesti hyväksytyjä lopullisia toimenpiteitä, jotka koskevat talousmenoja, puolisoitten elatusta ja lasten elatusapua, koska puolisoitten ja vanhempien taloudellinen tilanne on olennaisesti muuttunut covid-19-terveystilanteen seurauksena. Menettelyä sovelletaan myös riita-asioihin, joiden tavoitteena on luoda elatusvelvollisuus tai muuttaa elatusvelvollisuudesta tehtyä päätöstä sillä perusteella, että elatusvelvollisen vanhemman taloudellinen tilanne on olennaisesti muuttunut covid-19-terveystilanteen seurauksena.

Kaikkiin niihin asioihin, joista ei säädetä kyseisessä pykälässä, sovelletaan siviiliprosessilain 1/2000 säännöksiä, jotta ne voidaan käsitellä suullisessa menettelyssä.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Elatusapuhakemus on esitettävä henkilökohtaisesti, paitsi jos hakija on alaikäinen. Alaikäistä koskevan hakemuksen tekee tämän oikeudellinen edustaja, alaikäisten asioista vastaava viranomais- tai alaikäisten suojelusta vastaava julkinen laitos. Hakemuksen voi tehdä sellaisen edustajan välityksellä, jolla on notaarin, tuomioistuimen kirjaajan tai jonkun Espanjan ulkomailla toimivan diplomaattiedustuston konsulin valtuudet.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Yleissäännön mukaan toimivaltainen tuomioistuin on elatusvelvollisen kotipaikan tuomioistuin. Jos on yhteisvelollisia (isä ja äiti), kumman tahansa kotipaikan tuomioistuin voi olla asiassa toimivaltainen. Jos elatusvelvollisella ei ole enää kotipaikkaa Espanjassa, tämän viimeisen kotipaikan tuomioistuin on asiassa toimivaltainen. Kaikissa muissa tapauksissa toimivaltainen tuomioistuin on elatukseen oikeutetun kotipaikan tuomioistuin.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Hakijan on käytettävä asianajajaa (abogado) tai oikeudenkäyntiavustajaa (procurador).

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Espanjassa ei ole säädetty yksinomaan elatusapua koskeviin hakemuksiin sovellettavista oikeudenkäyntikuluista, lukuun ottamatta asianajajien, oikeudenkäyntiavustajien ja asiantuntijoiden palkkioita, silloin kun heitä käytetään.

Asianajajien ja oikeudenkäyntiavustajien palkkiot määräytyvät vaaditun elatusapumäärän perusteella. Varaton kantaja tai vastaaja voi saada taloudellista tukea oikeudenkäyntimenoihin, ja hänellä voi olla oikeus saada maksutonta oikeusapua maksuttomasta oikeusavusta 10. tammikuuta annetun lain 1/1996 (*Ley 1/1996 de Asistencia Jurídica Gratuita*) 3 §:n perusteella. Se tarkoittaa, että viran puolesta nimetty asianajaja ja

oikeudenkäyntiavustaja auttavat hakemuksen laatimisessa ja että valtio vastaa kaikista oikeudenkäyntikuluista, kuten asiantuntijoiden palkkioista tai ilmoitusten julkaisemisesta aiheutuvista kuluista.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuim voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Useimmiten kyseessä on säännöllisesti kuukausittain suoritettava elatusmaksu, joka on lain mukaan maksettava tulevalle kuukaudelle eli se maksetaan etukäteen. Elatusmaksun suorittaminen kertakorvauksena on erittäin harvinaista. Se on kuitenkin mahdollista myöhästyneiden elatusmaksujen suorittamiseksi tai jos on suositeltavaa varmistaa tulevien maksujen suorittaminen silloin, kun elatusvelvollisella ei ole omaisuutta alueella (*falta de arraigo*), tai osapuolten yhteisestä sopimuksesta. Tuomioistuim soveltaa elatusmaksun määrän laskemiseen sääntöä, jossa suhteutetaan seuraavat kolme muuttujaa: elatusapuun oikeutetun tarve, elatusvelvollisen varat ja muiden sellaisten henkilöiden varat, joilla on myös velvollisuus osallistua elatusmaksuihin samalla osuudella kuin vastaaja. Oikeuden päätöksessä, jossa elatusavun määrä vahvistetaan, on säädettävä myös indeksikorotusten perusteista. Indeksointi tapahtuu automaattisesti, ja elatusvelvollisen on maksettava indeksoitu määrä. Jos elatusvelvollinen ei korota elatusavun määrää indeksin mukaisesti, sen tekee tuomari elatusapuun oikeutetun pyynnöstä. Elatusavun määrää voidaan muuttaa (asianomaisen pyynnöstä) silloin, kun sen vahvistamisessa käytetyt perusteet muuttuvat merkittävästi. Määrää korotetaan, jos elatusvelvollisen taloudellinen asema kohenee tai elatukseen oikeutetun asema heikkenee ja hän tarvitsee suurempaa avustusta (esimerkiksi sairauden muuttuessa vakavammaksi). Määrää alennetaan, jos elatusvelvollisen tilanne heikkenee tai jos elatukseen oikeutetun taloudellinen tilanne paranee. Elatusapu lakkaa, kun sen maksamiseen ei ole enää perustetta.

Yleinen oikeusneuvosto (*Consejo General del Poder Judicial*) on laatinut elatusavun määrän laskemista varten taulukot, jotka on päivitetty viimeksi toukokuussa 2019. Nämä ohjeelliset taulukot perustuvat lasten tarpeisiin, vanhempien tuloihin ja perheen lapsilukuun. Asumis- ja koulutuskustannukset on jätetty taulukoista pois, joten ne on otettava huomioon elatusavun lopullista määrää laskettaessa. Taulukoihin voi tutustua oikeuslaitoksen sivustolla

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Utilidades/Calculo-de-pensiones-alimenticias/>

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusapu maksetaan tavallisesti rahana. Tästä voidaan kuitenkin poiketa kahdessa tapauksessa: Elatusvelvollinen haluaa täyttää velvollisuutensa majoittamalla ja ruokkimalla elatusapuun oikeutetun omassa kodissaan. Tätä mahdollisuutta on rajoitettu oikeuskäytännössä, koska henkilöiden välisiä hyviä suhteita ei voida taata. Maksun suorittaminen luovuttamalla omaisuutta tai oikeuksia on poikkeuksellista ja mahdollista vain viivästyneiden maksujen suorittamiseksi tai jos vaarana on omaisuuden häviäminen tai se, että omaisuutta ei ole alueella (*falta de arraigo*). Elatusmaksu maksetaan suoraan elatukseen oikeutetulle. Maksu suoritetaan tavallisesti pankkisiirrolla. Silloin kun elatusapuun oikeutettu on alaikäinen tai vajaavaltainen, maksu suoritetaan hänen oikeudelliselle edustajalleen.

Puolisoiden välien rikkoutumiseen tai vanhemman ja lapsen välisiin suhteisiin liittyvissä menettelyissä tuomioistuimet hyväksyvät nykyään myös sen, että tietyt alaikäisen lapsen menot (esim. koulutus, sairausvakuutus) maksetaan suoraan.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Elatukseen oikeutettu voi pyytää elatusapupäätöksen täytäntöönpanoa. Elatusapupäätös voidaan panna Espanjassa täytäntöön seuraavin tavoin: palkanpidätys (lukuun ottamatta tuomioistuimen päättämää suojaosuutta), pidätys veronpalautuksesta, pankkitilien ulosmittaus, sosiaaliturvaetuksien vähentäminen, omaisuuden ulosmittaus ja myynti huutokaupalla. Elatusavun maksamatta jättäminen voi olla rangaistava teko

ja johtaa tietyissä tapauksissa vankeusrangaistukseen.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määrärajoista tai vanhentumisajoista.

Elatusapuvelan määrään ei sovelleta määrällisiä rajoituksia, toisin kuin muihin velkoihin, silloin kun varoja pidätetään velallisen tililtä tai tämän omaisuutta ulosmitataan. Toimet, joilla vaaditaan velvollisuuden täyttämistä, vanhentuvat viidessä vuodessa.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Syyttäjä voi edustaa elatusapuun oikeutettua alaikäistä tai vajaavaltaista henkilöä tälle kuuluvan elatusavun perimisessä.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Elatusavun takuurahasto (Fondo de Garantía del Pago de Alimentos) perustettiin lailla 42/2006 ja sitä säännellään asetuksella 1618/2007. Rahastolla ei ole oikeushenkilöllisyyttä. Sen tavoitteena on varmistaa, että elatusapuun oikeutetut alaikäiset saavat sellaiset heille kuuluvat, maksamatta jääneet elatusapumaksut, jotka perustuvat tuomioistuimen vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen asumus- tai avioeroa, avioliiton mitätöintiä, vanhemmuuden tunnustamista tai elatusapua koskevassa menettelyssä. Rahaston suorittamat elatusapumaksut katsotaan ennakkomaksuiksi.

Rahastosta voi saada ennakkomaksun ainoastaan espanjalaisen tuomioistuimen antaman elatusapupäätöksen perusteella.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Elatusapuun oikeutettu voi elatusavun perimistä koskevien EU:n säädösten ja Espanjan ratifioimien kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti pyytää apua Espanjan keskusviranomaiselta (oikeusministeriössä).

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Asianomaisen keskusyksikön yhteystiedot: Cooperación Jurídica Internacional del Ministerio de Justicia, Calle San Bernardo nº 62 28071 Madrid, Espanja Puhelin: +34 91 3902228/2295/4437 Faksi: +34 91 3904457

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Jos elatusapuun oikeutettu asuu toisessa jäsenvaltiossa, hän voi kääntyä asuinvaltionsa keskusviranomaisen puoleen. Hänen on ensin todistettava oikeutensa elatusapuun, minkä jälkeen hän voi pyytää asuinvaltionsa keskusviranomaista ottamaan yhteyttä Espanjan keskusviranomaiseen, jotta tämä aloittaisi täytäntöönpanomenettelyn Espanjassa. Tämä käytäntö vastaa elatusapua koskevien Euroopan unionin säädösten ja Espanjan ratifioimien kansainvälisten yleissopimusten vaatimuksia.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Asianomaisen jäsenvaltion viranomaisten vahvistamin edellytyksin.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä, Euroopan unioni (ja siten myös Espanja) ratifioi kyseisen pöytäkirjan 8. huhtikuuta 2010.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisesti sen soveltamisalaan kuuluvan riita-asian osapuolilla on oltava tässä luvussa määriteltyjen edellytysten mukaisesti tosiasiallinen mahdollisuus saada oikeutta toisessa jäsenvaltiossa, täytäntöönpano- ja muutoksenhakumenettelyt mukaan lukien. Myös pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion on annettava maksutonta oikeusapua kaikkien sellaisten velkojan 56 artiklan nojalla esittämien hakemusten osalta, jotka koskevat vanhemman ja lapsen suhteesta johtuvia elatusvelvoitteita alle 21-vuotiaaseen henkilöön nähden.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Maksuttomasta oikeusavusta 10. tammikuuta annettuun lakiin 1/1996 on lisätty luku VIII, joka koskee maksutonta oikeusapua rajatylittävissä riita-asioissa Euroopan unionissa. Siinä säädetään, että kyseinen oikeus on luonnollisilla henkilöillä, jotka ovat Euroopan unionin kansalaisia tai jossakin jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Päivitetty viimeksi: 16/01/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.